

การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30

Risk Management on Administrative in School under the Office of Secondary Educational Service Area 30

ศิริรัตน์ พิมณาคูณ (Sirirat Phimnakhun)^{1*} ดร.เสาวณี สิริสุขศิลป์ (Dr.Saowanee Sirisooksilp)^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน และครู จำนวน 310 คน รวมทั้งหมด 390 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.974 ระยะที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอด้วยวิธีการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาและด้านกิจการนักเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน ด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และควรสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the level of risk management on administrative in school and propose the guideline for risk management on general administration of these schools. Data collection was divided into two phases. Phase 1 involved collecting quantitative data using the questionnaire with the validity coefficient at 0.974. Sampling group, consisted of 390 persons including 80 school administrators and 310 teachers. Phase 2 emphasized on collecting qualitative data through focus group discussion. Data analysis was made by content analysis method before presenting the result through description. The findings were as follows: The highest mean score was found with the educational public relation and the student affairs. The lowest mean score was found with the information technology for education and the building & grounds and environment. Guidelines for risk management on administrative; For the information technology for education: school should implement the information technology to manage and enhance the quality of education for being the wisdom and learning community. In terms of building & grounds and environment: school should have an operation plan for setting priority of risks on building and grounds maintenance and control, and school should initiate the awareness on this matter among students.

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง การบริหารทั่วไป

Keyword: Risk management, General administrative

¹ Correspondent author: kroorungs@gmail.com

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

การบริหารองค์กรในยุคปัจจุบัน ทำให้ภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่าง ยิ่งในการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ในการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานขององค์กรจะมีการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งแนวทางในการจัดการความเสี่ยงจะต้องคำนึงถึงลักษณะของความเสี่ยง ระดับความเสี่ยง และทรัพยากรที่ต้องใช้ การจัดการความเสี่ยงประกอบด้วย (1) การระบุความเสี่ยง (2) การประเมินความเสี่ยง (3) การจัดการความเสี่ยง (4) การติดตามประเมินผลความเสี่ยง [1]

การบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการแข่งขันและมีการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่จัดให้มีขึ้นในองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจะครอบคลุมทุกส่วนขององค์กร การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นส่วนสำคัญของกิจกรรมภายในองค์กรที่จะช่วยให้กิจกรรมภายในองค์กรดำเนินต่อไปได้และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ [2]

จากปัญหาที่พบในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีผลการดำเนินงานของกลุ่มบริหารงานทั่วไปดังนี้ ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่าระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าใช้ระบบและผู้ใช้ปฏิบัติเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานใหม่ ดังนั้นควรพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตให้รองรับการใช้งานให้สะดวกรวดเร็วขึ้น [3] ซึ่งการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปในสถานศึกษาก็เช่นกัน ปัญหาที่พบในสถานศึกษาได้แก่ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ระบบสัญญาณการใช้อินเทอร์เน็ตล่าช้า อาคารสถานที่มีสภาพของอาคาร ใช้งานมาก ซึ่งต้องมีการระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้น มีการติดตามประเมินผล และผลดำเนินการจะช่วยส่งเสริม สนับสนุน และช่วยอำนวยความสะดวกให้ภารกิจหลักขององค์กรดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 และจากผลการศึกษาในครั้งนี้ สถานศึกษาได้สารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไปในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดกรอบทิศทาง การวางแผนนโยบายด้านการบริหารทั่วไปในโรงเรียน และครู ได้นำแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไป เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นระบบ มีการวางแผน วิเคราะห์ กำกับ และต่อเนื่อง ระดับความเสียหายและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ การดำเนินงาน ตรวจสอบติดตามและควบคุมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) การระบุความเสี่ยง 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การจัดการความเสี่ยง และ 4) การติดตามประเมินผลความเสี่ยง

2. การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง สภาพการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไป ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ประกอบด้วย 1) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 3) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 4) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และ 5) งานกิจการนักเรียน

3. แนวทางการดำเนินงาน หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research) การเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ระยะที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,757 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 99 คน และครู จำนวน 1,658 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน และครู จำนวน 310 คน รวมทั้งหมด 390 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan แล้วใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยเทียบสัดส่วนประชากรตามขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อาชวาระการ/ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1) ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 4) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 5) ด้านงานกิจการนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และได้มาจากการสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีขอบข่ายงานบริหารทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน[4]

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 จากแบบสอบถามการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คือ การให้กลุ่มบุคคลที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาทำการสนทนาได้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จำนวน 2 คน และครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปในสถานศึกษา จำนวน 3 คน แล้วนำมาสรุปประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยในระยะที่ 1 จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำไปแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเกณฑ์การใช้สำหรับการวัดระดับตัวแปร แบ่งออกเป็น 5 ระดับ และในตอนต้นที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามกรอบแนวคิดและประเด็นอื่นที่พบและนำมาสรุปประเด็น (Analytic Inductive) ของผู้ให้ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลที่อยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกันไว้ด้วยกันแล้วสรุปเป็นประเด็นสำคัญเพื่อจัดหมวดหมู่ตามกรอบในการวิจัย หลังจากนั้นเขียนคำอธิบายเกี่ยวกับสภาพความจริง เนื้อหาสาระและแนวทางข้อเสนอแนะที่ค้นพบนำเสนอในรูปแบบการเขียนเป็นความเรียงโดยวิธีการบรรยายและต่อไปจึงเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งการศึกษาเชิงปริมาณและศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลสรุปเพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาและงานกิจการนักเรียน มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$) และด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.99$)

โดยได้มีการหาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ได้ข้อสรุปดังนี้ ด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรมีการ

แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานให้ชัดเจน ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ควรมีการจัดอบรมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และควรมีการติดตามประเมินผล ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อจัดลำดับความเสี่ยงในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ ควรแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ เป็นระดับชั้น ห้องเรียน การจัดสภาพห้องเรียน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และควรสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียน

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และงานกิจการนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายการประชาสัมพันธ์ และมีการจัดแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและกระทำอย่างต่อเนื่อง จัดสถานที่ห้องประชาสัมพันธ์ให้เป็นสัดส่วน บุคลากรที่รับผิดชอบมีความเหมาะสมกับงาน มีการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลภายในโรงเรียนกับกลุ่มบุคคลภายนอกการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงาน รวมไปถึงการรายงาน ติดตามประเมินผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร [5] ที่กล่าวว่าการบริหารงานประชาสัมพันธ์เป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านการกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์ การจัดองค์กรการประชาสัมพันธ์ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจวบ [6] ได้ศึกษาเรื่องการจัดดำเนินงานประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคือ การวางแผน การเผยแพร่ การดำเนินและการติดตามประเมินผล สถานศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนางานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ควรเผยแพร่ข่าวสารทางแผนพับ ซีดี วีซีดี และสื่ออื่นๆ และควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ต่อเนื่องและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ ด้านกิจการนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามความถนัดของนักเรียนและมีการติดตามความสำเร็จและความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และมีการดูแลระเบียบวินัยของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนมรส [7] ที่กล่าวถึงด้านกิจการนักเรียน สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ควรพัฒนาด้านวินัยและควรปลูกฝังสร้างจิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยของนักเรียน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษามีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลไม่เพียงพอต่อการใช้งาน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครบทุกกลุ่มงาน และบริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 แตกต่างกันไปปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการจึงแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนันท์วัฒน์ [8] ศึกษาสภาพการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมี

งบประมาณที่ไม่เพียงพอ บุคลากรครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอหรือไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน และไม่มีการพัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียน สอดคล้อง[9] ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาวางแผนและดำเนินการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหาร มีการระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการศึกษาในงานด้านต่าง ๆ และสนับสนุนให้บุคลากรมีการอบรมพัฒนาให้บุคลากรสามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา ส่วนในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนการดำเนินงานไม่ชัดเจน ความพร้อมของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา การจัดสร้างอาคารสถานที่ตลอดถึงอายุการใช้งานของสิ่งปลูกสร้างภายในโรงเรียน ทำให้ต้องมีการปรับปรุง ซ่อมแซม ตรวจสอบเพื่อความปลอดภัย และความมั่นคงที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ควรมีการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของจूरินทร์ [10] ได้ศึกษาการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยใช้กิจกรรม 5 ส โรงเรียนบ้านโคกขามเลียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า โรงเรียนยังไม่ได้วางแผนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นครู พนักงานบริการ นักเรียน ยังมีน้อย ครูมีภาระงานเยอะ จึงส่งผลให้ครูไม่มีเวลาพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร นักเรียนไม่มีระเบียบวินัยในการทิ้งขยะ บริเวณอาคารเรียนไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ส่งผลทำให้บรรยากาศในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากกร [11] กล่าวว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนผังอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม

2. แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30

2.1 ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานให้ชัดเจน ควรมีการจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับบุคลากรในโรงเรียนและ สถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผล การรายงานผล ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของชร [12] กล่าวว่าแนวทางกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านโครงสร้างหน่วยงานและการบริหารจัดการควรมีการกำหนดนโยบายแผนงานและขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการรายงานและตรวจสอบการปฏิบัติงาน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และระบบโครงสร้างพื้นฐานของคอมพิวเตอร์ ให้มีความพร้อมใช้งานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนา [13] กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบริหารให้เป็นโปรแกรมสำหรับจัดการข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการจัดทำสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พัฒนาศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดเครือข่ายบุคลากรผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดเครือข่ายบุคลากรผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ พัฒนาเว็บไซต์ของสถานศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ภารกิจและกิจกรรมของสถานศึกษา และส่งเสริมการตรวจสอบและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ รวมทั้งให้มีการรายงานผลเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน จัดลำดับความสำคัญของงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ควรแบ่งเขตรับผิดชอบ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมในรายวิชาที่บูรณาการ เสริมแรงให้รักษาสภาพแวดล้อม มีการประกวดห้องเรียน การประเมินผลตามสภาพจริง และ

สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับเรียน ปุณฺณจิตสำนึกที่ดีให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีความรักในสถานศึกษาและเกิดความรักหวงแหนเกิดความภาคภูมิใจในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณระเบียบ [14] กล่าวว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า มีการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสมกับภารกิจ มีการใช้อาคารสถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารสถานที่จากบุคลากรและชุมชน ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารสถานที่จากชุมชน มีแผนผังการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และชัดเจน สอดคล้องกับจรรยาบรรณ [10] ที่กล่าวว่าแนวทางพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยใช้กิจกรรม 5 ส ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การประชุมระดมสมอง การปฏิบัติตามกิจกรรม 5 ส การจัดประกวดเขตบริการดีเด่นในเขตรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบและการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งผลให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมเสนอความคิดเห็น ร่วมพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการปรับปรุงพัฒนาอาคารเรียนและบริเวณ โรงเรียน มีการประกาศให้รางวัลกับเขตบริการดีเด่น มีสภาพแวดล้อมต่อการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้เป็นที่พึงพอใจของนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง

จะเห็นว่าผลการวิจัยในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษามีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลไม่เพียงพอต่อการใช้งาน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ครบทุกกลุ่มงาน งบประมาณมีจำนวนจำกัด และผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบขาดประสบการณ์ในด้านการบำรุงรักษา ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรและส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดได้จัดขึ้น ส่วนด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่าอายุการใช้งานขึ้นอยู่กับระยะเวลาการก่อสร้างของอาคาร มาตรฐานการก่อสร้าง ดังนั้นควรมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง และการรักษาความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และควรมีการซ่อมแซม ปรับปรุง และประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในประเด็นการประชาสัมพันธ์ทางการศึกษา พบว่าสถานศึกษามีการจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับงาน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในประเด็น การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ การบริหารความเสี่ยงด้านกิจการนักเรียน เพื่อจะได้ลดความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดขึ้นในการทำงาน และให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ควรมีการเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 30 กับสำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษาเขตอื่น ๆ และ/หรือเครือข่ายทางการศึกษาที่อยู่ในประเภทเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Internal Auditing Office. Office of the Permanent Secretary for the Bangkok Metropolitan Administration. (2015). A Handbook for the Preparation of a Risk Management System in 2015. Search on 21 October 2015 from <http://office.bangkok.go.th/iaud/index.php/download/document3>
2. Saardchom N. (2007). Organizational Risk Management. Bangkok: Than Printing.
3. Office of the Secondary Educational Service Area 30. (2014). The Report of Operation Results for Fiscal Year 2014. Chaiyaphum: Office.
4. Ministry of Education. Office of the Basic Education. (2013). A Handbook for the School Management in the Administration Model Development Project. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand Limited.
5. Kaewraksa S. (2009). A Study of Public Relation Administration of Secondary Schools. under the Office of Bangkok Metropolis Educational Service Area 1. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Maha Sarakham University.
6. Ongkulna P. (2005). Public Relation Operations in Educational Works of Basic Education School in Uttaradit Educational Service Area 2. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Uttaradit Rajabhat University.
7. Tunseesai P. (2007). Student Affair Administration in Mengrai Maharaj Witthayakhom School, Mueang District, Chiang Rai Province. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Chiang Rai Rajabhat University.
8. Subannarat N. (2008). State and Problems of Information Technology Management in Secondary Schools in Nonthaburi Educational Service Area Office 1. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Silpakorn University.
9. Office of Policy and Planning Basic Education. (2016). A Handbook for the School Management in the Administration Model Development Project. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand Limited.
10. Aounphomma J. (2010). Development of Building and Environment through 5S Activities at Ban Kokkhamlian School under the Office of Mukdahan Educational Service Area. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Sakon Nakhon Rajabhat University.
11. Mentam T. (2007). A Study of the Opinions of Administrators and Teachers about the Building and Environmental Administrations of Small Schools in Chiang Mai Educational Service Area 2. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Chiang Mai University.
12. Suntharayuth T. (2007). Educational Risk Management. Bangkok: Netikul Publishing. Administration, Graduate Studies, Chiang Mai Rajabhat University.

13. Aoummanee T. (2005). Management of Information and Communication Technology for Learning in Basic Education Institutions under the Jurisdiction of the Office of Nakhon Pathom Educational Service Area 1. Thesis of Master of Education in Educational Administration, Graduate Studies, Nakhon Pathom Rajabhat University.
14. Boonkerd W. (2007). The Administration of Building and Environment in Schools in Mae Hong Son Educational Service Area 2. Thesis of Master of Education in Educational.

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

ด้าน	การบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารทั่วไปของโรงเรียน	ระดับการดำเนินงาน	
		($\bar{X}$)	(S.D.)
1	ด้านงานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.99	0.55
2	ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.99	0.54
3	ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา	4.04	0.54
4	ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.01	0.63
5	ด้านงานกิจการนักเรียน	4.04	0.55
รวม		4.02	0.50